

GASCONTROL postavil moderní závod na výrobu a vtláčení biometanu do plynárenské sítě

V provozu je další zařízení na energetické využití bioodpadu, které pomůže regionu i „zeleným“ cílům České republiky. Na Karvinsku jej postavila firma GASCONTROL pro společnost Organic technology. Nese název Energetické centrum Horní Suchá a vyrobí ročně přes 3 miliony kubíků zeleného plynu.

Biometan je podle odborníků palivem budoucnosti a bude hrát v moderní energetice důležitou roli nejen z pohledu potřeby snižování emisí CO₂. Má stejné použití jako zemní plyn, na rozdíl od něj ale patří mezi obnovitelné zdroje energie a nemusí se dovážet, vyrábíme si ho sami. Biometan vtláčený do plynovodů změní fosilní neobnovitelný charakter zemního plynu na plyn s podílem obnovitelné složky. Biometan vyrobený z odpadů navíc pomáhá řešit problematiku nakládání s bioodpady obcí a měst a stává se tak důležitou součástí cirkulární ekonomiky. V českých plynovodech už biometan proudí od roku 2020, ale zatím v malém množství.

Energetické centrum Horní Suchá

Nejnovějším zařízením na výrobu a vtláčení biometanu do plynárenské sítě je Energetické centrum Horní Suchá na Karvinsku. Zpracuje anaerobní digescí jakýkoli odpad, který je schopen rozkladu bez přístupu vzduchu, např. zbytky po kuchyňské úpravě v domácnostech, biologicky rozložitelný odpad ze zahrad a parků, prošlé a vadné potraviny, odpadní tuky, zbytky z jídelen, gastro provozoven, odpady z potravinářského průmyslu, a to včetně takových, jenž jsou v obalech, ty umí technologie vyseparovat. Jedná se o využití energie z bioodpadů, které běžně končí na skládkách.

Vzniklý bioplyn se upravuje na biometan a vtláčí do rozvodné plynovodní sítě. Zpracovatelská kapacita závodu je 20 tisíc tun bioodpadu ročně, z čehož se vyrobí 3,7 milionů m³ zeleného zemního plynu a 1 200 tun koncentrovaného organického hnojiva.

Investorem moderního závodu je společnost Organic technology a generálním dodavatelem celého díla, včetně realizační projektové dokumentace, se stala společnost GASCONTROL, která má dlouholeté zkušenosti v plynárenství. Je jednou z mála tuzemských firem, které se zaměřují na úpravu a využití bioplynu. S ohledem na zkušenosti s technologickými stavbami a bioplynovými stanicemi postavila zařízení částečně vlastními silami, z části s využitím ověřených subdodavatelů.

„Stavba Energetického centra Horní Suchá patří mezi největší zakázky v historii naší společnosti, prověřila schopnosti našeho týmu a posunula nás zase o kus dál. Svou složitostí, objemem prací a dodávek, i náročností na koordinaci, představovala velkou výzvu a znamenala obrovskou zkušenost,“ uvedl Stanislav Przczeck, jednatel společnosti GASCONTROL.

Zprovozněná technologie obsahuje soubor několika zařízení. Hlavním objektem energetického centra je hala příjmu a úpravy

bioodpadu. Výroba bioplynu probíhá ve velkých fermentorech a dofermentorů. Druhým kruhovým objektem je skladová nádrž digestátu. Elektrickou energii a teplo pro závod vyrábí kogenerační jednotka.

Biometan z bioplynu

Upravené suroviny tvoří tekutou směs, ze které v horizontálních fermentorech za stálého míchání a ohřívání vzniká bioplyn, jenž je potrubím odváděn do membránového zásobníku. Fermentační proces je plně automatizovaný, kontroluje a řídí jej centrální řídicí systém. Zbytky po fermentaci (digestát) se nejprve hygienizují a následně upravují na koncentrované hnojivo.

Surový bioplyn se musí upravit, tzn. je potřeba odstranit vodu, CO₂, sirovodík a další nečistoty. To se provádí pomocí systému chlazení, filtrace, stlačení a třístupňové technologie membrán. Následuje odorizace a kontrola kvality a měření množství biometanu dodávaného do distribuční sítě provozovatele GasNet, největší plynárenské distribuční soustavy v České republice. Obsah metanu v biometanu by měl být nejméně 95%. Hodinový výkon výroby biometanu dodávaného do distribuční soustavy plynu pak vychází na cca 400 m³ při předpokládané nepřetržité dodávce bioplynu.

Náročné podmínky stavby

Příprava projektu začala na jaře roku 2021, následovala příprava území, realizace veškerých základů, a stavba haly, která byla svou složitostí nejnáročnější. Také vybudování sítí v zemi nebylo snadné, neboť se jedná o areál bývalého uhelného dolu a v zemi byly neznámé objekty, což stavbu zkomplikovalo. Během roku 2022 proběhly montáže technologií a kompletace, včetně provedení všech zkoušek potřebných k uvedení zařízení do provozu. Stavbu provázely dopady covidové pandemie i války na Ukrajině. GASCONTROL se musel vypořádat s nedostatkem stavebních a konstrukčních materiálů, navýšením cen a posouváním nasmlouvaných termínů dodavatelů.

„Přes všechny komplikace a obtížnou dostupnost materiálů i některých profesí můžeme stavbu považovat za úspěšnou. Podařilo se dílo dokončit a předat investorovi, který zahájil koncem roku zkušební provoz. Nyní probíhá ověření technologie a stanovených parametrů. Kolaudace závodu a uvedení zařízení do trvalého provozu je plánováno v srpnu,“ rozhodl stavbu Jan Michálek, vedoucí projektu ze společnosti GASCONTROL.

Dlouholeté zkušenosti

GASCONTROL se zaměřuje dlouhodobě na inovace a nové směry v plynárenství, včetně čištění bioplynu a vtláčení biometanu do plynárenské sítě. Má za sebou

mimo jiné úspěšný projekt na Slovensku. Bioplynová stanice Jelšava jako první ze stovky bioplynových stanic na Slovensku začala vyrábět a vtláčet biometan do plynárenské sítě. Využívá třístupňové čištění bioplynu pomocí membrán, má velmi přesné měření a dávkování propanu a také odorizační jednotku vyvinutou firmou GASCONTROL.

„Tento směr dále rozvíjíme a chceme se zaměřit nejen na výstavbu nových bioplynových stanic, ale také na již provozované stanice, a to zejména na čištění bioplynu a vtláčení biometanu do soustavy. V České republice a na Slovensku stojí desítky bioplynových stanic, které vyrábějí elektrickou energii a teplo. Po rozšíření technologie by mohly vyrábět i biometan,“ doplnila Dagmar Ledererová, výkonný ředitel společnosti GASCONTROL.

Realizované projekty potvrdily, že společnost GASCONTROL má ty nejlepší předpoklady pro uplatnění v oblasti výroby a využívání bioplynu, má zkušenosti, know-how i schopné odborníky. Materiálové a energetické využití bioodpadu, který většinou končí na skládkách, je perspektivním směrem nejen pro GASCONTROL (www.gascontrol.cz). Biometan by mohl podle zástupců Komory obnovitelných zdrojů energie do roku 2030 nahradit zemní plyn až ve čtvrtině českých domácností.

Tiskové materiály GASCONTROL, společnost s r.o.

